

Mashhad University of
Medical Sciences

Navid No

Journal homepage: <https://nmj.mums.ac.ir/>کمیته تحقیقات دانشجویی
معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه علوم پزشکی مشهد*Original Article***Investigating the Relationship between Prejudice, Aggression and Loneliness in Students at Abadan University of Medical Sciences****Mohammad Mahboubi¹ , Fatemeh Maghsoudi² , Bida Amerian³ , Atefeh Zahedi⁴ , Farshid MohammadMousaei^{5*} **

1. Associate Professor, Faculty of Nursing, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran.
2. Instructor, Faculty of Nursing, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran.
3. B.Sc. Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran.
4. MSc of Epidemiology, Asadabad School of Medical Sciences, Asadabad, Iran.
5. Instructor, Faculty of Nursing, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran.

Corresponding author: farshid.m.m76@gmail.com

Received: 1 September 2022; Revised: 19 April 2023; Accepted: 8 July 2023

Abstract

Background and Aims: According to studies, aggression has many physical, psychological and social effects that cause feelings of helplessness, loneliness, social incompatibility, disregard for the rights of others, depression, anxiety and academic failure. The aim of this study was to investigate the relationship between prejudice and aggression and loneliness in students at Abadan University of Medical Sciences

Materials and Methods: The present study is a descriptive-analytical study. In this study, 134 students at Abadan University of Medical Sciences were studied by available sampling method in 2020. Data collection tools were UCLA Bias, Aggression Inventory and Loneliness Questionnaire. Data analysis was performed using SPSS software version 20 and descriptive and analytical tests.

Results: Feeling lonely had a positive and significant correlation with stubbornness, aggression, anger and rage, aggression ($p < 0.05$). Feelings of loneliness, aggression, anger, rage, and aggression were all inversely related to prejudice, and this relationship was not statistically significant. Stubbornness was inversely and significantly associated with bias ($p = 0.002$).

Conclusion: In this study, the amount of prejudice, aggression and loneliness in students showed that they are free from these things. Since students are exposed to different cultures, prejudices and ethnicities in the university environment and this issue can lead to their incompatibility and aggression in some cases, so it is necessary for cultural administrators to intervene in this regard.

Keywords

Prejudice, Aggression, Loneliness, Abadan

Cite this article as: Mahboubi M, Maghsoudi F, Amerian B, Zahedi A, MohammadMousaei F. Investigating the Relationship between Prejudice, Aggression and Loneliness in Students at Abadan University of Medical Sciences. Navid No, 2023; 26(85): 38-48. <https://doi.org/10.22038/nmj.2023.67623.1363>.

E-ISSN: 2645-5927 / P-ISSN: 2645-5919

Copyright: © 2023 by the author.

Open Access: This is an open access article under the CC BY license[\(http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/\)](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Publisher's Note: Mashhad University of Medical Sciences remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Mashhad University of
Medical Sciences

نوید نو

Navid No

Journal homepage: <https://nmj.mums.ac.ir/>

کمیته تحقیقات دانشجویی
معاونت پژوهش و فناوری
دانشگاه علوم پزشکی مشهد

نوع مقاله (پژوهشی، مروری)

بررسی رابطه بین تعصب با پرخاشگری و احساس تنهایی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

محمد محبوبی^۱، فاطمه مقصودی^۲، بیبا عامریان^۳، عاطفه زاهدی^۴، فرشید محمدموسایی^{۵*}

۱. دانشیار، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.
۲. مربی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.
۳. کارشناس، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.
۴. مربی، دانشکده علوم پزشکی اسد آباد، اسدآباد، ایران.
۵. مربی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.

پست الکترونیک نویسنده مسئول: farshid.m.m76@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۰، تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۱/۳۰، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۱۷

چکیده

مقدمه و هدف: براساس مطالعات پرخاشگری دارای عوارض جسمانی، روانی و اجتماعی فراوان است که موجب احساس درماندگی، تنهایی، ناسازگاری اجتماعی، بی توجهی به حقوق دیگران، افسردگی، اضطراب و افت تحصیلی می شود. هدف از انجام این پژوهش بررسی ارتباط بین تعصب با پرخاشگری و احساس تنهایی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان بود.

مواد و روش ها: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است. در این مطالعه ۱۳۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان به روش نمونه گیری در دسترس در سال ۱۳۹۹ مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه تعصب، پرخاشگری AGQ و احساس تنهایی UCLA بود. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ و آزمون های توصیفی و تحلیلی انجام گرفت.

یافته ها: احساس تنهایی با لجاجت، تهاجم و توهین، خشم و عصبانیت، پرخاشگری همبستگی مثبت و معنی داری داشت ($p < 0/05$ value)، احساس تنهایی، تهاجم و توهین، خشم و عصبانیت و پرخاشگری هریک با تعصب رابطه معکوسی داشتند و این رابطه از نظر آماری معنی دار نبود. لجاجت با تعصب ارتباط معکوس و معنی داری داشت ($p\text{-value} = 0/002$)

نتیجه گیری: در این مطالعه میزان تعصب، پرخاشگری و احساس تنهایی در دانشجویان نشان دهنده رها بودن آنان از این موارد بود. از آنجا که دانشجویان در محیط دانشگاه در معرض تماس با فرهنگ ها، تعصب و قومیت های مختلف قرار می گیرند و این موضوع می تواند در برخی موارد منجر به ناسازگاری و پرخاشگری آنان شود، بنابراین لازم است تا مدیران فرهنگی مداخلات لازم را در این راستا اعمال نمایند.

کلمات کلیدی

تعصب، پرخاشگری، احساس تنهایی، آبادان

مقدمه

خطر قرار گیرد؛ کنترل اوضاع و شرایط را از دست بدهند و دیگر نتوانند بر اوضاع جدید مسلط گردند. آنها با این که تجربه و آگاهی دقیقی از یک مسئله خاص ندارند، به محض شنیدن آن از فرد مقابل، با آن مخالفت می کنند؛ مخالفتی نه از روی آگاهی، بلکه صرفاً بدان دلیل که با سازه های شخصی آنها جور در نمی آید. تعصب یک گرایش است و این گرایش با عوامل مختلفی در ارتباط است (۱)

با برگرفتن از نظریه یادگیری اجتماعی که تاثیر مستقیم باورها در مورد رفتارهای اجتماعی را به طور مستقیم توصیف می کند. همچنین با تمرکز بر ارتباط بین تمایلات پرخاشگرانه درونی شده و تعصب ممکن است به طور خاص به ترویج مداخلات آینده با هدف مقابله با طرد اجتماعی در زمینه هایی مانند مدارس و دانشگاه ها قبل از اینکه منجر به خشونت شود، کمک کند. (۴) همچنین در صورت پرورش، تعصب می تواند پیامدهای مضر داشته باشد و در برخی موارد، نفرت و پرخاشگری را بسیج کند (۵)

پرخاشگری مسئله جدی دیگری در جامعه امروزی است. چنانچه امروزه میزان ابتلا جوامع بشری به یک موضوع خاص را یکی از معیارهای اهمیت آن بحث بدانیم، به جرات می توان ادعا کرد که به موازات پیشرفت صنایع و تحول زندگی بشر پرخاشگری فیزیکی و کلامی از جمله مسائل عمده و مهم جوامع بشری است. پرخاشگری معمولاً به رفتاری اطلاق می شود که قصد آن آزار رساندن (جسمانی یا کلامی) به فرد دیگر یا آسیب رساندن و نابود کردن دارایی دیگران است (۶) سازمان بهداشت جهانی (WHO) خشونت را در میان بیست علت اول سال های از دست رفته عمر با ناتوانی، طبقه بندی کرده و پیشبینی کرده این مساله تا سال ۲۰۳۰ افزایش یابد (۷). در سراسر جهان خشونت و پرخاشگری یکی از متداول ترین رفتارهای ضداجتماعی به ویژه در میان افراد ۱۵ تا ۴۴ ساله است (۸-۱۰). پرخاشگری در میان افراد مختلف و با سنین متفاوت قابل مشاهده است که یکی از جوامع در معرض انجام این رفتارهای پرخاشگرانه جامعه ، دانشجویان است (۱۱). پرخاشگری یکی از مسائل بسیار رایج است که دانشجویان در مراحل مختلف تحصیل با آن روبرو می شوند. طبق مطالعات، برآورد شده است که ۲۴۶

دانشجویی جزوه دوره هایی از زندگی است که افراد در آن دغدغه های زیادی دارند. دانشجویان دوست دارند با تلاش در این دوره، بهترین آینده را برای خودشان رقم بزنند. دو اشتباه رایج در دوران دانشجویی و ناآشنایی با دو مهارت مهم، عامل اصلی ناکامی در این دوران است. اولی، مهارت برنامه ریزی است که نیاز ضروری هر دانشجو و البته هر آدمی برای رسیدن به اهداف و موفق شدن است، دومی، مهارت شبکه سازی است. متغیرهای متعددی در پیشرفت دانشجویان، درک صحیح آن ها از روابط میان فردی، توانایی برقراری روابط مثبت و شناخت بدون قضاوت قبلی نقش دارند که تعصب یکی از این عوامل می باشد. تعصب از نظر لغوی به معنای جانبداری کردن، حمایت و سخت گرفتن است (۱)

تعصب در روان شناسی و رشته های مرتبط آن معادل پیش داوری و منظور از آن نگرشی منفی و خصمانه نسبت به فرد یا گروهی خاص است که بر اساس اطلاعات ناقص یا نادرست و بدون داشتن تجربه مستقیم در مورد آن فرد یا گروه، شکل گرفته باشد و بر پایه آن، قضاوت شود (۲). اما در کل می توان تعصب را این چنین تعریف نمود: تعصب یعنی موضعگیری قبل از کسب اطلاعات کافی که ممکن است مربوط به یک چیز، عقیده، یا شخص معین و یا حتی درباره وجهی از یک کار علمی باشد (۳) فرد متعصب، از نظر شناختی، دچار خطایی بنیادین است؛ او اجازه نمی دهد محتوای دانش و آگاهی های جدید با محتوای دانش و آگاهی های پیشین وی درگیر شوند و در تعامل باشند. از نظر پیاژه، ذهن، اطلاعات رسیده از جهان خارج را بازسازی و تفسیر و تعبیر مجدد می کند تا آن را با چارچوب درونی خود منطبق گرداند. بیان این مسئله مهم، ما را با مهم ترین خطای فرد متعصب، آشنا می سازد؛ این گونه افراد، به ذهن خود اجازه چنین تفسیری را نمی دهند و تلاش می کنند تا آن را متوقف سازند؛ البته همان گونه که اشاره شد، ممکن است فقط در زمینه ای خاص چنین رفتاری را بروز دهند. افراد متعصب می ترسند که با پذیرش تغییر نفوذ اطلاعات و آگاهی های جدید، خود و موجودیتشان در معرض

و شدید (بدون تفاوت معنی دار جنسیتی) به ترتیب ۵/۵ درصد و ۳۱/۶ درصد است (۲۰). برخی از پژوهشگران معتقدند با آنکه نوجوانان احساس تنهایی را بیشتر از هر گروه سنی دیگری تجربه می کنند، در اواخر نوجوانی و اوایل جوانی (سن دانشگاهی) ضریب خطر تجربه احساس تنهایی افزایش می یابد. دانشگاه یک دوره گذار از نوجوانی به بزرگسالی است. در واقع، این دوره برای دانشجویان فرصتی برای جست و جو و برقراری روابط اجتماعی نزدیک با دیگران است. بسیاری از دانشجویان شاید برای نخستین بار از اعضای خانواده و حمایت اجتماعی و عاطفی آنها دور می شوند و چون خانه و دوستان نزدیک خود را ترک کرده اند، احساس شک، سردرگمی و اضطراب می کنند (۲۱).

با ورود به دانشگاه، در دانشجویان نیاز به ارزیابی دوباره خود نسبت به روابط گذشته با خانواده، دوستان و غیره تقویت می شود و چنانچه این فرایند به درستی شکل نگیرد، ویژگی های خود را متفاوت از دیگران در نظر می گیرند که با پافشاری بر عقاید خود، پدیده تعصب ظهور می کند و با عدم همراهی اطرافیان، خود را به دور از آنها می یابند که منجر به احساس تنهایی و خشونت می شود، به همین خاطر شناخت عوامل بروز و شکل گیری ابعاد و وسعت آن و همچنین راه های کاهش یا از بین بردن این معضل اجتماعی بسیار مهم و اساسی به شمار می آید. از طرفی این عوامل با همه ابعاد و اجزای زندگی فردی و اجتماعی انسان در ارتباط است و فراگیر شدن این مسئله اجتماعی می تواند نظم و شیرازه یک جامعه را از هم بپاشد. با توجه به موارد یادشده و از آنجایی که دانشجویان به عنوان بخشی مهمی از جامعه و آینده می باشند، بنابراین دانشجویان می توانند مناسب ترین گروه برای مشخص ساختن عوامل تشکیل دهنده پرخاشگری و احساس تنهایی در نظر گرفته شوند و با نظر به اینکه پژوهشی در این زمینه کار نشده است، این مطالعه با هدف بررسی رابطه بین تعصب با پرخاشگری و احساس تنهایی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان انجام شده است.

روش کار

میلیون دانشجوی در سراسر جهان تجربه حداقل یکبار انواع پرخاشگری را از نوع جسمی، روانی یا جنسی داشته اند (۱۲). به نقل از مطالعه عظیم پور و همکاران (۲۰۲۰) پرخاشگری رفتاری است که در انسان و بسیاری جانوران دیگر از سطوح تکاملی مختلف دیده می شود. پرخاشگری انسان را می توان هر رفتاری دانست که دارای نیت فوری آسیب رسان به دیگران است. این رفتار به عنوان واکنشی به ناکامی می تواند در محیط های ناکام کننده بیشتر دیده شود. یکی از این محیط ها، محیط های دانشگاهی است که ناکامی در این محیط برخی دانشجویان را به سوی پرخاشگری و رفتارهای پرخطر سوق می دهد. با این حال همه دانشجویان در مواجهه با ناکامی پرخاشگر نیستند و تفاوت های فردی زیادی در رفتارهای آنها دیده می شود (۱۳). متخصصان نقش محیط تعلیم و تربیت و سایر عوامل خارجی را در بروز پرخاشگری و یادگیری رفتارهای پرخاشگرانه بسیار دخیل دانسته اند (۱۴، ۱۵). در بهترین حالت پرخاشگری را ناشی از فقدان آموزش و در بدترین حالت، پرخاشگری را با افزایش موانعی در راه استفاده از امکانات آموزشی در نظر گرفته اند (۱۶). تحقیقات نشان داده است که پرخاشگری دارای عوارض جسمانی، روانی و اجتماعی فراوان است و موجب نشانگانی مانند احساس درماندگی، احساس تنهایی، ناسازگاری اجتماعی، بی توجهی به حقوق و خواسته های دیگران و بیماری های مانند زخم معده، اختلال در فشارخون، افسردگی، اضطراب و افت تحصیلی می شود (۱۷).

در مقوله تنهایی، امروزه در متون روان شناختی تنهایی را شامل عناصر اصلی و مهمی مانند: احساس نامطلوب فقدان یا از دست دادن همدم، جنبه های ناخوشایند و منفی و روابط از دست رفته در نظر می گیرند، بنابراین، تنهایی یک تجربه ناشی از نیاز اساسی بشر به تعلق داشتن است که ممکن است مداوم یا موقتی باشد (۱۸). احساس تنهایی زمانی به وجود می آید که تماس و رابطه فرد با دیگران کاذب باشد، به نحوی که تجربه عاطفی مشترکی برای این رابطه دوجانبه فرد با دیگران متصور نباشد و انسان در فرایند تماس با دیگران، فاقد یک ارتباط حقیقی و صمیمانه باشد (۱۹) بررسی علویان و همکاران (۲۰۱۷) بر روی گروهی از دانشجویان ایرانی (علوم پزشکی) نشان داد که شیوع احساس تنهایی متوسط

با جمع نمرات سوال به دست می آید. افرادی که در مقیاس نمره آنان از میانگین کمتر است، پرخاشگری پایین خواهند داشت. در زمینه اعتبار و روایی می توان گفت خصوصیات روان سنجی این پرسشنامه از طریق تحلیل عوامل ساخته شده و پایایی

(آلفاکرونباخ (۰/۸۱) اعلام شده است (۲۴). پرسشنامه احساس تنهایی کالیفرنیا (UCLA): این پرسشنامه در سال ۱۹۷۸، توسط راسل، پیلا و فرگوسن ساخته شد که شامل بیست سوال و متشکل از نه عبارت مثبت و یازده عبارت منفی است. شیوه نمره گذاری آن به صورت طیف لیکرت چهارگزینه ای (هرگز، به ندرت، گاهی و همیشه) با مجموع نمرات حداقل ۲۰ و حداکثر ۸۰ در نظر گرفته شده است. نمرات عبارات مثبت (۱، ۵، ۶، ۹، ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۰) به صورت معکوس نمره گذاری می گردد. نمره بالاتر از میانگین بیانگر شدت بیشتر تنهایی است. راسل ضریب آلفای کرونباخ این نسخه را برابر ۰/۹۴ گزارش نمود. روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعات داخلی نیز تایید شده است (۲۵). پرسشنامه ها از طریق مصاحبه در محل مناسبی از دانشکده، به صورت فردی، مشروط به رضایت آگاهانه، بدون ذکر نام و مشخصات فردی افراد و پس از اطلاع آنان از اهداف پژوهش انجام گرفت.

مهم ترین ملاحظات اخلاقی این پژوهش شامل کسب مجوز از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی آبادان (کد اخلاق: IR.ABADANUMS.REC.1398.029)، توضیح درباره ی اهداف پژوهش و رعایت محرمانگی اطلاعات به شرکت کنندگان و کسب رضایت آگاهانه کتبی جهت شرکت در مطالعه بود. پس از جمع آوری داده ها، کدگذاری و ورود داده ها به نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ و اطمینان از صحت ورود داده ها به این نرم افزار، از روش های آماری توصیفی و جهت تجزیه و تحلیل از آزمون های تک متغیره داده ها از آزمون ها تی تست، آنالیز واریانس و همبستگی رگرسیون استفاده شد.

یافته ها

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش مقطعی - تحلیلی است که در آن ۱۳۴ نفر از دانشجویان در دانشکده

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است که جامعه مورد مطالعه آن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان در سال ۱۳۹۹ بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول زیر و میزان همبستگی ۰/۲۸ بین احساس تنهایی و پرخاشگری با توجه به مطالعات انجام شده (۲۲) و با خطای ۵ درصد و سطح اطمینان ۰/۹۵، ۱۲۴ نفر تعیین شد که با در نظر گرفتن ۱۰ درصد ریزش ۱۳۴ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. نمونه گیری به صورت در دسترس در دانشگاه علوم پزشکی آبادان انجام گرفت به این صورت که دانشجویانی که در دسترس بودند و تمایل به شرکت در مطالعه داشتند وارد مطالعه شدند. جمع آوری اطلاعات با استفاده از ۳ پرسشنامه (تعصب، احساس تنهایی و پرخاشگری (AGQ) انجام گرفت. پرسشنامه تعصب: این پرسشنامه توسط بهرمان (۱۳۹۳) بر اساس نظریه نظریه آدورنو (۱۹۵۰)، طراحی و اعتباریابی شده است. شامل ۴۰ گویه است که بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت کاملاً موافقم=۱ تا کاملاً مخالفم=۵ نمره گذاری میشود. گویه های ۳۹، ۲۸، ۲۱، ۵، ۱۴ و ۳۵ به صورت معکوس نمره گذاری میشوند. پرسشنامه چهار بعد تعصب نژادی (۶، ۸، ۹، ۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۴، ۳۳، ۳۶ و ۱) تعصب جنسی (۷، ۱۰، ۱۱، ۱۶، ۲۱، ۲۲، ۲۵، ۳۰، ۳۱ و ۲) تعصب قوم مداری (۱۴، ۱۷، ۲۱، ۲۸، ۲۹، ۳۳، ۳۴، ۳۷، ۴۰ و ۴) و تعصب مذهبی (۵، ۳۹، ۳۸، ۳۵، ۲۷، ۲۶، ۱۹، ۱۵، ۱۲ و ۳) را میسنجد. نمره بین ۴۰-۸۰ متعصب، نمره بین ۸۱-۱۶۰ متوسط در تعصب و نمره بین ۱۶۱-۲۰۰ کاملاً غیرمتعصب است. در مطالعه بهرمان (۱۳۹۳) پایایی پرسشنامه بر اساس یک مطالعه مقدماتی ۰/۹۱ و اعتبار همگرایی پرسش - نامه ی حاضر از طریق محاسبه همبستگی آن با پرسشنامه ی تعصب آلپورت تأیید گردید و مقدار همبستگی بین دو پرسشنامه ۰/۶۸ محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۸ به دست آمده است (۲۳). پرسشنامه پرخاشگری: AGQ این پرسشنامه توسط زاهدی فر ساخته شد و مشتمل بر ۳۰ گویه است که چهارده گویه اول آن عامل خشم و هشت گویه (۲۲-۱۵) عامل تهاجم و هشت گویه (۲۳-۳۰) عامل کینه توزی را می سنجد. در این پرسشنامه آزمودنی به یکی از چهار گزینه هرگز، بندرت، گاهی اوقات و همیشه، پاسخ گفته و برای هر یک از ۴ گزینه مذکور به ترتیب مقادیر ۳، ۲، ۱، ۰ در نظر گرفته می شود و به جز گویه ۱۸ که بار عاملی منفی دارد و جهت نمره گذاری در آن معکوس است. نمره کلی این پرسشنامه از صفر تا ۹۰

درصد از نمونه ها متاهل و مابقی مجرد بودند. ۲/۶ درصد از افراد مطالعه کاردان و ۹۷/۴ درصد در مقطع کارشناسی بودند(جدول ۱).

های دانشگاه علوم پزشکی آبادان شرکت کردند. اطلاعات دموگرافیک مطالعه نشان داد که میانگین سنی شرکت کنندگان $22/13 \pm 5/44$ بود. ۶۴/۸ درصد از نمونه ها دانشجویان زن و ۳۵/۲ درصد دانشجویان مرد بودند. ۹/۹

جدول ۱: اطلاعات دموگرافیک افراد شرکت کننده در مطالعه

درصد	فراوانی	اطلاعات دموگرافیک	
۶۴/۸	۹۲	زن	جنس
۳۵/۲	۵۰	مرد	
۹۰/۱	۱۲۷	مجرد	تاهل
۹/۹	۱۴	متاهل	
۲/۶	۲	کاردانی	تحصیلات
۹۷/۴	۷۴	کارشناسی	
۹۶/۵	۱۳۶	تشیع	مذهب
۳/۵	۵	سایر	
۵۸/۱	۵۴	بومی	نوع سکونت
۴۱/۹	۳۹	غیر بومی	
۱۰/۴	۱۴	کرد	قومیت
۲۸/۴	۳۸	لر	
۳۲/۱	۴۳	فارس	
۲۹/۱	۳۹	سایر	

میانگین حیطه های تعصب، پرخاشگری، خشم و عصبانیت، تهاجم و توهین، لجاجت و احساس تنهایی در جدول شماره ۲ نمایش داده شده است. میزان پرخاشگری و احساس تنهایی در دانشجویان کمتر از میزان میانگین بود.

میانگین و انحراف معیار حیطه های تعصب، پرخاشگری (خشم و عصبانیت، تهاجم و توهین، لجاجت) و احساس تنهایی جامعه مورد مطالعه در جدول ۲ گزارش شده است. میانگین نمره تعصب شرکت کنندگان $166/24 \pm 16/38$ بود که نشان دهنده رها بودن شرکت کنندگان از تعصب می باشد.

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار حیطه های تعصب، پرخاشگری و احساس تنهایی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

انحراف معیار	میانگین	بیشترین نمره	کمترین نمره	
۱۶/۳۸	۱۶۶/۲۴	۱۹۶	۷۷	تعصب
۳/۶۸	۴۴/۵	۵۰	۲۵	تعصب نژادی
۵/۱۱	۴۱/۷۸	۵۰	۲۸	تعصب جنسی
۴/۷۷	۴۰/۶۲	۵۰	۲۹	تعصب مذهبی
۵/۱۱	۴۰/۹	۵۰	۲۸	تعصب قوم مداری
۱۲/۶۱	۳۶/۰۸	۸۵	۵	پرخاشگری

حیطه های تعصب

۷/۵۰	۲۲/۶۷	۴۲	۵	خشم و عصبانیت	پزشک‌های جیپه‌های
۳/۸۳	۶/۳۷	۴۲	۳	تهاجم و توهین	
۴/۶۴	۷/۰۸	۲۲	۰	لجاجت	
۱۰/۳۲	۳۷/۸۸	۲۴	۰	احساس تنهایی	

میانگین پایین تری داشتند که به معنی متعصب بودن آنها در حد متوسط می باشد، این اختلاف از نظر آماری نیز معنی دار بود. میانگین نمره تعصب در دانشجویان بومی و غیربومی، در دانشجویان با مذهب ها و قومیت های مختلف و با وضعیت تاهل تفاوت معنی داری نداشت و میانگین نمره تعصب به تفکیک این متغیرها نشان دهنده رها بودن از تعصب در تمامی گروهها بود (جدول شماره ۳).

بررسی میانگین نمره تعصب براساس متغیرهای دموگرافیک نشان داد که میانگین نمره تعصب در دانشجویان زن بطور معنی داری بالاتر از نمره تعصب در دانشجویان مرد می باشد و این در حالی است که میانگین نمره تعصب در هر دو گروه نشان دهنده رها بودن دانشجویان زن و مرد از تعصب می باشد. دانشجویان مقطع کارشناسی نیز نمره تعصب بالاتری داشتند که این موضوع بیانگر رها بودن از تعصب این دانشجویان می باشد در حالی که دانشجویان مقطع کاردانی

جدول ۳: تحلیل تک متغیره ارتباط متغیرهای مورد مطالعه با تعصب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

متغیر	انحراف معیار \pm میانگین	آماره	درجه آزادی	سطح معنی داری *
جنس	زن	$168/75 \pm 93/96$	۲/۳	۷۱/۴۵
	مرد	$161/38 \pm 20/46$		۰/۰۲۴
تاهل	مجرد	$166/26 \pm 16/99$	-۰/۲۱	۱۳۹
	متاهل	$167/28 \pm 10/90$		۰/۸۲
تحصیلات	کاردانی	$158/00 \pm 16/97$	-۲/۸۲	۱۴۱
	کارشناسی	$165/32 \pm 17/04$		۰/۰۰۵
دین و مذهب	اسلام-اهل تشیع	$166/24 \pm 16/2$	۰/۴	۱۳۹
	سایر	$163/2 \pm 24/77$		۰/۶۸
نوع سکونت	بومی	$166/42 \pm 13/92$	-۰/۰۲۵	۹۱
	غیر بومی	$166/51 \pm 20/07$		۰/۹۸
قومیت	کرد	$163/21 \pm 12/85$	۰/۶۸	۵۳
	لر	$168/57 \pm 13/67$		
	فارس	$167/62 \pm 14/71$		
	سایر	$164/23 \pm 21/76$		

*تی مستقل

تعبص ۰/۳۱۶ انحراف استاندارد کاهش یافت. همچنین میزان $ADJ.R2$ برابر با ۰/۱۵۷ می باشد که نشان دهنده این است که مدل مذکور ۱۵ درصد از واریانس متغیر تعبص را پیش بینی میکند (جدول ۴).

همانگونه که از مقادیر سطح معنی داری هر یک از متغیرها دیده می شود تنها متغیر جنسیت می باشد که به صورت معنی داری متغیر تعبص را پیش بینی میکند و می توان گفت با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر جنسیت، نمره

جدول ۴: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری متغیرهای موثر بر تعبص دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آبادان

متغیرهای پیش بین	ضریب رگرسیون	انحراف معیار	مقدار اثر استاندارد شده	آماره	سطح معنی داری
جنس	-۱۳/۵۷	۶/۲۴	-۰/۳۱۶	-۲/۱۷	۰/۰۳۶
تاهل	-۰/۰۸۵	۹/۲۸	-۰/۰۰۲	-۰/۰۰۹	۰/۹۹۳
تحصیلات	۵/۹۶	۱۳/۱۸	۰/۰۶۵	۰/۴۵۳	۰/۶۵۳
دین و مذهب	-۸/۴۵	۵/۸۲	-۰/۲۸	-۱/۴۵	۰/۱۵۵
نوع سکونت	۰/۵۹	۵/۷۲	۰/۰۱۶	۰/۱۰۳	۰/۹۱۸
قومیت	-۱/۹	۱/۳۴	-۰/۲۱۷	-۱/۴۲	۰/۱۶۲
ضریب تعیین تعدیل شده=۰/۱۵۷	ضریب تعیین=۰/۲۳۳	ضریب همبستگی=۰/۴۸۲			

تعبص ۰/۳۱۶ انحراف استاندارد کاهش خواهد یافت. همچنین میزان ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۰/۰۵۱ می باشد که نشان دهنده این است که مدل مذکور ۵ درصد از واریانس متغیر تعبص را پیش بینی میکند (جدول ۵).

همانگونه که از مقادیر سطح معنی داری هر یک از متغیرها دیده می شود تنها متغیر جنسیت می باشد که به صورت معنی داری متغیر تعبص را پیش بینی میکند و میتوان گفت با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر نمره لجاجت، نمره

جدول ۵: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری برای پیش بینی تعصب از طریق ابعاد مختلف

متغیرهای پیش بین	ضریب رگرسیون	انحراف معیار	مقدار اثر استاندارد شده	آماره	سطح معنی داری
لجاجت	-۱/۰۰۴	۰/۳۵۳	-۰/۳۱۶	-۲/۸۴	۰/۰۰۵
تهاجم و نوهین	۰/۳۹۵	۰/۴۵۴	۰/۰۷۹	۰/۶۷۲	۰/۵۰۳
خشم و عصبانیت	۰/۰۱۸	۰/۱۸	۰/۰۰۹	۰/۰۹۸	۰/۹۲۲
ضریب تعیین تعدیل شده=۰/۰۵۱	ضریب تعیین=۰/۰۷۲	ضریب همبستگی=۰/۲۶۸			

بحث

در این مطالعه میزان تعصب در دانشجویان با قومیت ها و مذهب های مختلف تفاوت معنی داری نداشت که شاید دلیل آن تنوع مذهبی کمتر در جامعه مورد مطالعه بوده است. یکی از واکنش های هیجانی که هر فردی در برابر موقعیت های ناخوشایند بروز می هد، پرخاشگری می باشد. خشم می تواند از اهانت لفظی تا خشونت فیزیکی دامنه متفاوتی داشته باشد، یکی از عوامل ایجاد کننده پرخاشگری، عوامل محیطی هستند. در مطالعه زارع مقدم، خانواده یکی از عوامل موثر در کنترل پرخاشگری عنوان شده است به این صورت که هر قدر عملکرد خانواده بهتر باشد میزان پرخاشگری در فرزندان نیز کمتر است (۲۹)، در این مطالعه میزان پرخاشگری کمتر از میزان میانگین پرسشنامه بود. در حالی که در مطالعه محمدپور پرخاشگری در دانشجویان در حد متوسط بود (۷)، از دلایل تفاوت در نتایج مطالعه حاضر امکان تفاوت فرهنگی و نوع آداب رسوم مردم جنوب کشور باشد که اصولا دارای بافت فرهنگی با حمایت بالای خانوادگی هستند. در مطالعه اسدی هیجان با پرخاشگری رابطه مستقیم دارد و مهم ترین عامل در پیش بینی پرخاشگری محسوب می شود (۳۰) در دانشجویان تبریز رابطه مثبت بین نشخوار خشم و پرخاشگری مشاهده شد (۳۱) با توجه به اینکه دانشجویان با ورود به دانشگاه در معرض مواجهه با دانشجویانی با زمینه های متفاوت قومی و فرهنگی قرار می گیرند بنابراین ممکن است در این محیط دانشجویان گاه با

تعصب به وضعیت و یا موقعیتی گفته می شود که یک تصمیم، از قبل اتخاذ شده است بدون اینکه اطلاعات کافی در مورد یک شخص یا یک موضوع به دست بیاوریم. تعصب، یک رفتار با پیامدهای منفی است که می تواند تاثیرات گسترده ای هم بر فرد و هم بر سازمان داشته باشد. افراد در سازمان ها به دلیل سن، حرفه، جنسیت و نژادشان تعصب های مختلفی دارند. که این تعصبات می تواند به شکل های مختلفی ظاهر شوند. تعصب می تواند منجر به رفتارهایی شود که به ناواری، کارافرینی و بهره وری در سازمان ها آسیب برساند (۲۶) در مطالعه حاضر افراد با تحصیلات پایین تر تعصب بیشتری داشتند با توجه به نتایج مطالعه دانشجویان مرد تعصب بیشتری داشتند در حالی که میزان مدارای اجتماعی (عمومی، قومی، دینی، سیاسی) در دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر بود. در این مطالعه وضعیت تاهل تاثیری بر میزان تعصب نداشت که این نتایج همسو با مطالعه گلایی و همکاران بود (۲۷). هر دو مطالعه تعداد کمی از دانشجویان متاهل را مورد بررسی قرار داده است که به نتایج مشابه رسیده است و نیاز به بررسی بیشتری می باشد. در جوامعی که تعصب نژادی و اختلافات قومی وجود دارد افراد بدون در نظر گرفتن خصوصیات انسانی دیگران، آن ها را تحقیر می کنند و خود را برتر از دیگران می دانند (۲۸)،

بود (۳۷،۳۸) این تفاوتها می تواند ناشی از چگونگی تقسیم بندی اتاقهای خوابگاه، نوع طراحی برنامه‌های فرهنگی و نحوه مشارکت دانشجویان در برنامه‌های آموزشی و فرهنگی باشد.

نتیجه گیری

دانشجویان یکی از اقشار مهم جامعه محسوب می شوند و در دانشگاهها افراد با سطح تعصب و فرهنگی مختلف در کنار یکدیگر قرار می گیرند و در صورتی که این اختلافات به شکل صحیح و مناسبی مدیریت نشود می تواند منجر به پرخاشگری و تبعات ناشی از آن همچون افت تحصیلی و موارد دیگر شود، بنابراین لازم است تا مدیران فرهنگی اقدامات لازم جهت سازگاری دانشجویان با قومیت ها، فرهنگ ها و مذهب های مختلف را انجام دهند تا از پیامدهای ناخوشایند ناسازگاری ها پیشگیری شود

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب تشکر و قدردانی خود را از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی آبادان و تمامی افراد که همکاری لازم را در امر پژوهش با گروه تحقیق داشته اند، اعلام می دارند .

حمایت مالی

حمایت مالی توسط دانشگاه علوم پزشکی آبادان انجام شده است.

ملاحظات اخلاقی

شرکت در این مطالعه برای افراد کاملا آزادانه و در صورت رضایت ایشان بوده و اصول مربوط به محرمانه بودن کلیه اطلاعات افراد و حفظ گمنامی شرکت کنندگان مورد توجه قرار گرفت. طرح مصوب کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی آبادان با کد IR.ABADANUMS.REC.1398.029 می باشد.

تعصب های قومی، مذهبی و یا جنسیتی روبرو شوند و در صورتی که نتوانند واکنش مناسبی در برخورد با این تفاوتها و تعصب ها نشان دهند ممکن است باعث بروز رفتارهای پرخاشگرانه در آنان شود. در این مطالعه ارتباط معنی داری بین تعصب و پرخاشگری مشاهده نشد که می تواند به دلیل رها بودن دانشجویان از تعصب باشد. مطالعه ای که در کرمانشاه بر روی دانشجویان انجام گرفت توانستند با مداخله مدیریت استرس از میزان پرخاشگری دانشجویان کم کنند (۳۲). در مطالعه حاضر میانگین احساس تنهایی کمتر از ۵۰ بود که بیانگر پایین بودن احساس تنهایی در دانشجویان دانشکده علوم پزشکی آبادان است. احساس تنهایی با فاکتورهای لجاجت، تهاجم و توهین، خشم و عصبانیت و پرخاشگری ارتباط معنی داری داشت و این به این معنی است که هنگامی که احساس تنهایی در فرد وجود دارد می تواند منجر به بروز رفتارهایی مانند لجاجت، تهاجم و توهین، خشم و عصبانیت و پرخاشگری شود. همسو با نتایج این مطالعه در مطالعات هاشمی و سواری بین پرخاشگری و احساس تنهایی رابطه معنی داری وجود داشت به این صورت که احساس تنهایی پیامد پرخاشگری بود (۲۳،۳۳)، میزان پرخاشگری و احساس تنهایی در مطالعه سواری بیشتر از مطالعه حاضر بود (۲۳)، شاید بتوان گفت که از دلایل پایین تر بودن میزان پرخاشگری در مطالعه حاضر علاوه بر تفاوت فرهنگی، فعالیت گسترده و منظم واحد مشاوره دانشجویان در محیط دانشگاه و خوابگاههای دانشگاه علوم پزشکی آبادان است. همچنین میانگین نمره احساس تنهایی در این مطالعه کمتر از متوسط بود که همراستا با نتایج مطالعه کلانتری و همکاران بود (۳۴)، اما میانگین نمره احساس تنهایی در مطالعه مهراندیش و همکاران بالاتر بود (۳۵)، بدین معنا که احساس تنهایی در شرکت کنندگان پژوهش حاضر کمتر می باشد که خود منجر به کاهش پرخاشگری در دانشجویان می گردد، شاید دلیل این تفاوت، عدم تشابه جامعه مورد پژوهش است که در مطالعه مهراندیش فقط دختران نوجوان مورد بررسی قرار گرفتند اما در مطالعه حاضر دانشجویان دختر و پسر در مطالعه شرکت داشته اند. در مطالعه واحدی در دانشجویان دختر، افرادی که احساس تنهایی بیشتری داشتند نشانه های افسردگی در آنان نیز بالاتر بود (۳۶). در مطالعه عابدی میزان احساس تنهایی در دانشجویان دانشگاه فرهنگیان مقداری کمتر و در دانشجویان مطالعه پالیزان کمی بیشتر از مطالعه حاضر

تضاد منافع

نویسندگان این مقاله تضاد منافع را اعلام نمی‌دارند.

مراجع

- [1] Eslam Dost S ZF, Rezaei M. The relationship between self-esteem and creativity with prejudice in female students of Islamic Azad University. The eighth national conference of modern studies and research in the field of educational sciences, psychology and counseling in Iran2021. [in Persian]
- [2] J S. Descriptive culture book of social psychology. Research Institute of Humanities and Cultural Studies. 1st Edition.p 400.
- [3] Sadock BJ, Sadock VA, Ruiz P. Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/clinical Psychiatry: Wolters Kluwer; LWW; Eleventh edition .2015. 1472 pages.
- [4] Piumatti G, Mosso C. Relationships between Individual Endorsement of Aggressive Behaviors and Thoughts with Prejudice Relevant Correlates Among Adolescents. Europe's journal of psychology. 2017;13(1):47-59.
- [5] Pauwels LJR, Williamson H. Explaining Prejudicial Attitudes and Bias-Motivated Aggression in Belgium: a Comparison of Individual-Level Theoretical Models. European Journal on Criminal Policy and Research. 2022.
- [6] Hashemi SS, Ahmadi H. The Effect of Commanders' Leadership Abilities on Reducing Desertion, Aggression and Depression among IRI Police Soldiers. Journal of Research Police Science. 2021;22(4):115-44.
- [7] Mohammadpour E, Ebrahimi Belil F, Asghari S, Jabbari M. Investigating the Aggression and its related Factors in Ardabil School of Nursing and Midwifery Students in January 2019. Journal of Health and Care. 2021;22(4):318-26.
- [8] Asgari Tarazoj A, Ali Mohammadzadeh K, Hejazi S. Relationship between Moral Intelligence and Anger among Nurses in Emergency Units of Hospitals Affiliated to Kashan University of Medical Sciences. Journal of Health and Care. 2018;19(4):262-71.
- [9] Davis BS, Menard S. Long term impact of youth sports participation on illegal behavior. The Social Science Journal. 2013;50(1):34-44.
- [10] Sahraeian A, Edrisi F. Evaluating the Relationship between Burnout and Aggression in Medical Interns of Shiraz University of Medical Sciences. Sadra Medical Journal. 2020;8(4):419-28.
- [11] Mahbobi T, salimi H, Hossini sA. The Effect of Emotional Self- control Training on the Reduction of Verbal Aggression of Payame Noor University Students. Social Cognition. 2016;4(2):124-36.
- [12] D Mahmood HF, kakamad KK. Measuring Aggression Among University Students: A Comparative Study Between Garmian University and Soran University Students. Journal of Garmian University. 2018;5(3):475-81.
- [13] Azimpour A, Nemati Habil F, Hadianfard H. Predicting the university student's Aggression according to Intelligence, Temperament and Attachment. Quarterly Social Psychology Research. 2020;10(37):65-86. 10.22034/spr.2020.109697.
- [14] Groh AM, Narayan AJ, Bakermans- Kranenburg MJ, Roisman GI, Vaughn BE, Fearon RP, et al. Attachment and temperament in the early life course: A meta- analytic review. Child development. 2017;88(3):770-95.
- [15] Kaldybay K, Pazylova K. Socio-psychological analysis of the concept of aggression. Қазақстан республикасы. 2017:14-20.
- [16] Brosnan J, Healy O. A review of behavioral interventions for the treatment of aggression in individuals with developmental disabilities. Research in developmental disabilities. 2011;32(2):437-46.

- [17] Neamati Sogoli Tapeh F. Effectiveness of Parental Group Training Based on Satir's Family Therapy Approach on Adjustment and Internet Addiction in Female Adolescents of Tabriz. *Journal of Modern Psychological Researches*. 2018;13(51):207-29.
- [18] Eisenberg N, Damon W, Lerner RM (Eds.). *Handbook of child psychology: Social, emotional, and personality development*; 6th ed 2006
- [19] Bardoudeh S, Rahnejat A, Rabiei M, Kianimoghadam A. The determination of the relationship between loneliness and internet dependence and marital conflict married couples. *NPWJM* 2018;5(16):31-7.
- [20] Alaviani M, Parvan R, Karimi F, Safiri S, Mahdavi N. Prevalence of Loneliness and Associated Factors Among Iranian College Students During 2015. 2017;5(1):e13234. 10.5812/jamm.42356
- [21] Rahimzadeh S, Pour Etemad HR, Asgari A, Hojjat MR. conceptual basics of loneliness: a qualitytive study. 2011;8(30).123-141.
- [22] Savari K. The relationship between Loneliness, aggression and mental fatigue personnel of a military unit *Journal of Military Psychology*. 2013;4(14):78-1.
- [23] Falah R. A Study of the Relationship between Self-Esteem and Creativity and Prejudice in Islamic Azad University Students. Master Thesis in General Psychology. 2014.
- [24] Zahedifar S, Najarian B, Shokrkon H. Construction and Validation of a Scale for the Measurement of Aggression. *Journal of Educational Sciences*. 2000;7(1):73-102.
- [25] Zamani B.E SNS, Abedini Y. Relation between the Rate and Type of Mobile Usage with Student' Personality Ttraits. *Journal of Culture-Communication Studies*. 2012;13(19):159-41.
- [26] Baltacı A. Relations between prejudice, cultural intelligence and level of entrepreneurship: A study of school principals. *IEJEE [Internet]*. 2017Aug.23 [cited 2023Jan.22];9(3):645-66. Available from: <https://www.iejee.com/index.php/IEJEE/article/view/181>
- [27] Golabi F, Rezayi A. The Impact of social participation on social tolerance. *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*. 2013;2(1):61-86.
- [28] Ghasemi V, Borandegi B. Sociological Investigating of the Authoritarian Personality (Case Study: Isfahan City). *Journal of Applied Sociology*. 2011;22(3):23-40.
- [29] Zaremoghadam A, Mohamadimoghadam S. Relationship between family performance and aggression of students of Farhangian University of Birjand. *Journal of Khorasan Socio-Cultural Studies*. 2018;12(2):23-7.
- [30] Asadi Majreh S, Akbari B. Structural model aggression according to emotion regulation, alexithymia, impulsivity and sensation seeking in students. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*. 2019;25(6):819-28.
- [31] Saeedi E, Sabourimoghadam H, Hashemi T. Predicting the relationship between emotional intelligence and anger rumination with the aggression of Tabriz university students. *Quarterly Social Psychology Research*. 2020;10(38):62-82.
- [32] Dehghan F, Karami J, Piri M, Karimi P. The Efficiency of Stress Management Skills Training in Reducing Aggression. *J Mazandaran Univ Med Sci*. 2014;24(115):163-7.
- [33] Hashemi, T., Mohebbi, M., Alizadeh Maralani, F. The Mediating Role of Reactive Aggression in the Relationship Between Sensitivity to Victimization and Loneliness. 2019; 15(60): 435-446.
- [34] Kalantari a, Hoseinizadeharani SS. Social Relations in Urban Society: A Study of Social and Psychological Factors Affecting Loneliness (Case Study: Tehran Citizens). *Social Studies and Research in Iran*. 2017;6(2):257-83. 10.22059/JISR.2017.134118.280.
- [35] Mehrandish N, Salimi Bajestani H, Naiemi E. Components of adolescent girls feeling lonely based on their lived experiences. *Consulting research*. 2019;17(70):4-34.
- [36] Vahedi S, Fathabadi J, Akbari S. A mediated model of emotional and social feeling of loneliness, spiritual well-being, social distancing and depression in female university students. *Journal of Applied Psychology*. 2011;4(16):7-24.
- [37] Abedi A, Sepahvandi MA, Mirderikvand F. Loneliness and early maladaptive schemas in farhangian university students. *Research in Teacher Education(RTE)*. 2020;3(1):109-25.
- [38] Palizian A, Amini Javid L, Mehrabizadeh Honarmand M. Perfectionism, self-esteem and attachment styles as predictors of loneliness in female dormitory students of Ahvaz Chamran University. *Women & study of family*. 2016;9(34):27-47.